

Queridos compañeros del Colegio de Educación Infantil y primaria Curros Enriquez os escribimos esta carta porque necesitamos vuestra ayuda.

Estamos preparando un proyecto lleno de actividades para homenajear a Cervantes, en el IV Centenario de su muerte, y nos gustaría que nos mandáseis el Capítulo I, que aparece en su famoso libro de Don Quijote de la Mancha, escrito en gallego.

Esperamos vuestra contestación antes del día 6 de Abril, pues el texto que nos enviéis formará parte de la exposición que se llevará a cabo en el colegio.

Muchísimas gracias por vuestra colaboración y estamos a vuestra disposición para cuando vosotros también nos necesitéis.

Un saludo desde Cuenca de: Fermín, Martín y Antonio, de 4ºB, de colegio Santa Ana.

Podéis visitar nuestra página web: www.ceip-santaanacuenca.es

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

C.E.I.P. "CURROS ENRÍQUEZ" – OURENSE

Rúa Sáenz Díez, 52 C.P. 32003 OURENSE

Tfno Fax. 988372043 Email ceip.curros.ourense@edu.xunta.es

Capítulo Primeiro

Que trata da condición e exercizo do famoso fidalgo D. Quixote da Mancha

Nun lugar da Mancha, de cuxo nome non quero acordarme, non hai moitos tempos que vivía un fidalgo dor de lanza en estaleiro, adarga antiga, rocín fraco e galgo corredor. Unha posta de algo máis vaca que carneiro, salpicón ao máis noíter, duelo e quequerantor ou rábador, lentellas ou venner, algún palomino de engadido ou domingor, consumían ao tres partes da súa facenda. O resto dela concluían raios de pans, calzas de veludo para as festas coas súas pantuflas de mermos, ou días de entre semana honrábase coa súa lá en gras fins. Tiña na súa casa unha ama paralela dos corenta, e unha roberí que non chegaba aos vinte, e un mozo de campo e praza, que así emillaba o rocín como tomaba a prodadeira. Fuxalea a idade do noso Fidalgo con cincuenta anos, era de complexión recia, reco de carnes encosto de noíter; gran madrugador e amigo da casa. Queren dicir que tiña o roberí nome de Quixada ou Querada (que neste hai algunha diferenza dos autores que neste caso escriben), aínda que por conxecturas verosímiles deixase entender que se chama Quixano; pero isto importa pouco ao noso conto; basta que na narración del nos se saia un punto da verdade.

É, pois de saber, que este sobredito gidalgo, os intres que estaba ocioso (que eran os máis do ano) dábase a ler libros de cabalerías con tanta afeción e gusto, que esqueceu case de todo punto o exercizo da cabeza, e aínda a administración da súa gacenda; e chegou a tanto a súa curiosidade e desotino nisto, que vendeu muitas gamegas de terra de sementado, para comprar libros de cabalerías en que leen; e así levou a súa casa todos cantos puido haber deles; e de todos ningúns lle parecían tan ben coma os que compuxo o famoso Feliciano de Silva: porque a claridade da súa prosa, e aquelas intrincadas razóns súas, parecíanlle de péruas; e máis como chegaba a ler aqueles requeries e cartas de desafío, onde en muitas partes achaba escrito: "a razón do despropósito que á miña razón se fai, de tal maneira a miña razón enfraquece, que con razón me quixo do vosa gemosura, e tomén como lí: os altos ceos que da vosa divindade divinamente vos estrelas se fortifican, e fagades merecedora do merecemento que merece a vosa grandeza." Con estas e semellantes razóns perdía o pobre cabaleiro o xuíz, e desvelábase por entendelas, e desentrañarlles o sentido, que non llo sacase, nin as entendese o mesmo Aristóteles, se resucita se para só iso. Non estaba moi ben coas feridas que don Belianis daba e recibía, porque se imaxinaba que por grandes mestres que lle que lle curasen, non deixaría de ter o rostro e todo o corpo cheo de cicatrices e sinais; pero con todo encomiaba no seu autor aquel acabar o seu libro coa promesa daquela inacabable aventura, e muitas veces uelle desexo de tomar a pluma, e darlle gin ao pé da letra como alí prométese; e sen ningunha dilixencia fixese, e aínda saíse con iso, se outros maiores e continuos pensamentos non llo estorbasen.

Tivo moitas veces competencia co cura do seu lugar (que era o home docto graduado en Sigüenza), sobre cal fora mellor cabaleiro, Palmerín de Inglaterra ou Amadís de Gaula; mais maese Nicolás, barbeiro do mesmo pobo, dicía que ningún chegaba ao cabaleiro do Febo, e que se algún se lle podía comparar, era don Galaor, irmán de Amadís de Gaula, porque tiña moi acomodada condición para todo; que non era cabaleiro melindroso, nin tan chorón coma o seu irmán, e que no da valentía non lle ía en zaga.

En resolución, el enfrascouse tanto na súa lectura, que se lle pasaban as noites lendo de claro en claro, e os días de turbio en turbio, e así, do pouco durmir e do moito ler, secóuselle o cerebro, de maneira que ven perder o xuízo. Enchéuselle a fantasía de todo aquilo que lía nos libros, así de encantamentos, como de pedencias, batallas, desafíos, feridas, requiebros, amores, tormentas e disparates imposibles, e asentóuselle que tal modo na imaxinación que era verdade toda aquela máquina daquelas soñadas invencións que lía, que para el non había outra historia máis certa no mundo.

Diciá el, que o Cid Rui Díaz fora moi bo cabaleiro; pero que non tiña que ver co cabaleiro da ardente espada, que de só un revés partira por medio dous xeros e descomunais xigantes. Mellor estaba con Bernardo do Carpio, porque en Roncesvalle matara a Roldán o encantado, valéndose da industria de Hércules, cando agogou a Anteo, o fillo da Terra, entre os brazos. Diciá moito ben do xigante Morgante, porque con ser daquela xeración xigantesca, que todos son gachendosos e descomedidos, el só era agable e ben criado; pero sobre todos estaba ben con Reinaldas de Montalbán, e máis cando o vía saír do seu castelo e roubar cantos topaba, e cando en Allende roubou aquel ídolo de Mahoma, que era todo de ouro, segundo di a súa historia. Que daría el, por dar unha man de couces ao teador de Galpón, á ama que tiña e aínda á súa sobriñá de engadido.

En efecto, rematado xa o seu xuízo; ven dar no máis estrano pensamento que xamais deu tola no mundo, e foi que lle pareceu conveniente e necesario, así para o aumento da súa honra, como para o servizo da súa república, facerse cabaleiro andante, e ir por todo o mundo coas súas armas e cabalo a buscar aventuras, e exercitarse en todo aquilo que el lera, que os cabaleiros andantes se exercitaban, desfazendo todo xeñero de agravio, e poñéndose en ocasións e perigos, onde acabádoos, cobrase eterno nome e fama.

Imaxinábase o pobre xa cozoado polo valor do seu brazo pob menos do imperio de Trapisonda: e así con estes tan ageadables pensamentos, levado do estrano gusto que neles sentía, deuse presa a ponéz en efecto o que desexaba. E o primeiro que fixo, foi limpar unhas azmas, que foran dos seus bisavós, que tomadas de orín e cheas de mofo, longos séculos había que estaban postas e esquecidas nun recuncho. Limpounas e aderezounas o mellor que puido, pero viu que tiñan unha grande falta e era que non tiña celada de encaixe, senón mozzión simple, mais a isto supliu a súa industria, porque de cartóns fixo un modo de media celada, que encaixada co mozzión, facía unha apazencia de celada enteira. É verdade que para probar se era forte, e podía estar ao risco dunha coitelada, sacou a súa espada, e deulle dous golpes, e co primeiro e nun punto desfixo o que fixera nunha semana: e non deixou de parecerlle mal a facilidade con que a facía anacos, e por asegurarse deste perigo, tornou a facer de novo, ponéndolle unhas barzas de gerzo por dentro de tal maneira, que el quedou satisfeito da súa fortaleza; e sen quezer facer nova experiencia dela, elixiuna e tivo por celada finísima de encaixe.

Foi logo ver ao seu rocín, e aínda que tiña máis cuartos que un real, e máis tachas que o cabalo de Gonela, que "tantum pellis", et "ossa juít", pareceulle que nin o Bucéfalo de Alejandro, nin Babiaca o do Cid se igualaban con el. Catro días pasáronlle en imaxinar que nome lle poñería: porque, segundo se dicía el a si mesmo, non era razón que cabalo de cabaleiro tan famoso, e tan bo el por si, estivese sen nome coñecido; e así procuraba acomodárselle, de maneira que declarase quen fora, antes que fose de cabaleiro andante, e o que era entón: pois estaba moi posto en razón, que mudando o seu señor estado, mudase el tamén o nome; e cobráselle famoso e de estrondo, como conviña á nova orde e ao novo exercizo que xa profesaba: e así despois de moitos nomes que formou, borrou e quitou, engadiu, desfixo e tornou a facer na súa memoria e imaxinación, ao fin veulle a chamar **ROCINANTE**, nome ao seu parecer alto, sonoro e significativo do que fora cando foi rocín, antes do que agora era, que era antes e primeiro de todos os rocíns do mundo. Posto nome e tan ao seu gusto ao seu cabalo, quixo poñerse a si mesmo, e neste pensamento, durou outros oito días, e ao cabo veu a chamarse **DON QUIXOTE**, de onde como queda devandito, tomaron ocasión os autores desta tan verdadeira historia, que sen dúbida se debía chamar Quixada, e non Quesada como outros quixeron di-

cir. Pero acordándose que o valeroso Amadís, non só se contentou con chamarse Amadís a secas, senón que engadiu o nome do seu reino e patria, por farela Jamosa, e chamouse Amadís de Gaula, así quixo, como bo cabaleiro, engadir ao seu o nome da súa, e chamarse DON QUIXOTE DA MANCHA, co que ao seu parecer declaraba moi ao vivo a súa linaxe e patria, e honrábaa con tomar o sobrenome dela.

Limpas, pois, as súas armas, feito do morrión celada, posto nome ao seu rocín, e confirmándose a si mesmo, deuse a entender que non lle faltaba outra cousa, senón buscar unha dama de quen se namoran, porque o cabaleiro andante sen amores, era árbore sen follas e sen grito, e corpo sen alma.

Diciábase el: se eu por mor das meus peccadas, pola miña boa sorte, atopome por aí con algún xigante, como de ordinario lles acontece aos cabaleiros andantes, e derrúboo dun encontro, ou o parto por a metade do corpo, ou finalmente, vézoo a redondo, non será ben tor a quen onviarlle prestado, e que entre e gínquese de xonllos ante min doce señora, e diga con voz humilde e rendida: eu señora, son o xigante Caraculimbro, señor da insua Malidranica, a quen venceu en singular batalla o xamais como se deba encomiado cabaleiro D. Quixote da Mancha, o cal me mandou que me presentase ante a vosa merce, para que a vosa grandeza dispoña de min ao seu talento. Oh, como se alidou o noso bo cabaleiro, cando fixo este discurso, e mais cando actu a quen dar nome da súa dama! E foi, ao que se cre, que nun lugar preto do seu había unha moza labradora de moi bo parecer, de quen el un tempo andou morado, aínda que segundo se entende, ela xamais o soubo nin se decatou disa Chámabase Aldanza Lorenzo, e a esta pareceulle ben darlle título de señora dos seus persamentos; e búscandolle nome que non desdixera morto do seu, e que tirase e se encomiase ao de princesa e gran

señora, seu chamala DULCINEA DO TOBOSO, por-
que era natural do Toboso, nome ao seu parecer mún-
dico e peregrino e significativo, como todos os demais
que a el e ás súas cousas puxera.

